

Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svetlobo dane od c. k. krajske kmetijske družbe.

Tečaj VI.

V sredo 20. grudnia 1848.

List 51.

SLAVLJANI

svomu Kralju ¹⁾

FRANJU JOZIPU I.

Bože ²⁾ živi našeg ³⁾ Kralja,
 Franja Joza ⁴⁾ dobroga!
 Da nas vodi, kako valja ⁵⁾
 K slavi roda našega.
 Ravnaj misli za nas blage
 Večnom tvojom upravom, ⁶⁾
 I preslavne piši trage ⁷⁾
 Za njegovom zastavom. ⁸⁾

Daj, da, kakgod ⁹⁾ vernost puka ¹⁰⁾
 Njega brani svaki čas,
 Njegva silna ¹¹⁾ carska roka
 K željnom cilju vodi nas;
 Da nas čela venčanoga
 Mila jasnost zanima, ¹²⁾
 Ljubav ¹³⁾ ota ¹⁴⁾ kraljevskoga
 Slastju persa objima. ¹⁵⁾

Kaži, da, kud premoguče
 Zezlo njegvo dopira, ¹⁶⁾
 Narodah svih srce vruče
 Za svog ota udira; ¹⁷⁾
 Da kud orao njegov leti ¹⁸⁾
 I rog vojne prozove, ¹⁹⁾
 Slavljani gotov ²⁰⁾ jest umreti,
 A ne nosit okove. ²¹⁾

Opomba. Ta pesem je bila v prvem občinskem zboru Teržaskiga slovenskiga društva peta in v mnogih iztisih razdeljena. Zložena je v hrovaškim (ilirskim) narečju in je mende nar perva izmed vseh pesem, ki jih novimu Cesarju posvečujejo. ¹⁾ Vseh avstrijskih deželá cesar so posebej v nekterih deželah kralj, v družih veliki vojvoda, vojvoda, knez i. t. d., kakoršne postave dežele imajo. ²⁾ Bože je 5. sklon namesto: »o Bog!« ³⁾ našeg t. j. našiga; ⁴⁾ Franja Jozip, to je, Franc Jozef. — ⁵⁾ Kakor je práv. ⁶⁾ S svojo večno vlado; ⁷⁾ Trag, to je, znamenja ali spominiki. ⁸⁾ Zastava je bandero. ⁹⁾ Ravno kakor. ¹⁰⁾ Polka ali ljudstva. ¹¹⁾ Močna. ¹²⁾ Veseli, nam je ljuba in draga. ¹³⁾ Ljubezin. ¹⁴⁾ Očeta. ¹⁵⁾ S sladkostjo persa objéma. ¹⁶⁾ Povej, de kamur premogučna njegova cesarska palica doséga. ¹⁷⁾ Vseh narodov vroče srce za njega bije. ¹⁸⁾ Kodar njegov orol leti. ¹⁹⁾ In se rog vojske oglasi. ²⁰⁾ Pripravljen. ²¹⁾ Ne pa okovov nositi.

Bože! živi našeg kralja,
 Franja Joza dobroga!
 Da nas vodi, kako valja,
 K slavi roda našega:
 Zato krepost ¹⁾ njegvoj ruci ²⁾
 Mudrost daj u savetu, ³⁾
 To Slavjanski prose puci ⁴⁾
 V tom svetom zavetu. ⁵⁾

Oglje pomoček zoper nevarnost ogljeniga sopuha.

Znano je, de štupa lésniga oglja (oglja iz navadniga lésa) smrad gnjilečim rečem odvzame, in de se da clo smerdljiva voda z ogljeno štupo zboljšati. To pa je menj znano, de v štupo stolčeno oglje tudi škodljive sape in sopuhe iz zraka (lufta) na-se vleče in tako zrak čisti.

Tedej je práv pametno, ako ljudje pozimi, posebno v nizkih in tesnih stanicah peharček ogljene štupe zraven peči ali kam drugam obesijo, kjer jim ni na poti, tode ne previsoko pod strôp, ampak tako, de peharček visi na sredi stanične visočine. Takó bo oglje iz peči puhteči ogljeni sopuh (gaz) na-se potegovalo, in zraven tudi drugo škodljivo sapo na-se vlečko in stanični zrak čistilo, kar je zdravju silno koristno. — Vsake 14 dni se déne novo oglje v péhar.

Pri ti priložnosti pa spet živo opomnimo: de nikar žerjavce v merzle stanice nositi in se pri nji gréti. Ogljeni sopuh človeka zaduši. Vsako léto nas žalostne prigodbe učé, de so ljudje zvečer v svojo stanico živiga oglja ali žerjavce nesli, se gréli in zaspali — drugo jutro so jih mertve našli! Ogljeni sopuh, čeravno se dim ne vidi, je pljučem takó škodljiv, de človeka gotovo umori. Hišni gospodarji in gospodinje! za Božjo voljo bodite pazljivi.

Juri Pajk.

Serčni opomin našim kmetam.

Ljubi prijatli! v 44. in 45. listu Novic sim si prizadeval Vam cesarski patent od 7. kimovca zastran lovskih in ribskih pravic tako razložiti, kakor ga nam resnica ukaže, de se nobenimu krivica ne godi, mir ohrani, in vsi hudi nasledki iz nepostavniga obnašanja odvernejo.

Žal mi je, de moram reči, de moje besede — besede Vašiga resničniga prijatla — niso bile povsod tako

¹⁾ Moč. ²⁾ rôki. ³⁾ Svétu. ⁴⁾ Polki ali ljudstva. ⁵⁾ Zavézi.